

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Забаровської Світлани Миколаївни
«Емоційна компетентність як чинник
психологічного добробуту особистості»,
що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії
у галузі знань 05 - Соціальні та поведінкові науки,
спеціальності 053 Психологія**

1. Актуальність теми дисертації.

Соціальна нестабільність, суспільно-економічні зміни під впливом спочатку пандемії COVID-19, а потім повномасштабного вторгнення РФ, тиск фейкової інформації на пересічну особистість, стресові тригери стали тією реальністю, в якій розгортається індивідуальне буття українських громадян. У таких складних умовах можливе розгортання деструктивних емоційних реакцій, які можуть призвести до погіршення психічного та фізичного здоров'я особистості. ВООЗ застерігає щодо вірогідності збільшення кількості психічних розладів серед українців, зокрема, ПТСР, а науковці прогнозують, що віддаленими наслідками такої ситуації може бути зростання кількості осіб з наркотичною, алкогольною та іншими залежностями, деякі соматичні хвороби будуть виявлятися на 10-15 років раніше, ніж це було до війни. Тому у цих важких реаліях особливої ваги набувають наукові дослідження чинників, умов та способів збереження психологічного добробуту людей.

Вищенаведене обумовлює гостру потребу розвитку потенціалу емоційної компетентності особистості задля її ефективної соціальної адаптації та успішної самореалізації.

Актуальність проблеми зумовлена ще й тим, що належний рівень емоційної компетентності та психологічного благополуччя особистості є найважливішими складовими ефективної соціальної адаптації, досягнення цілей самореалізації, відчуття задоволеності життям. Саме розвиток емоційної компетентності як чинника психологічного добробуту особистості дозволить

уникнути психоемоційних і психосоматичних розладів, зберегти ментальне здоров'я особистості.

Водночас в українській психології можна констатувати лише поодинокі дослідження зв'язку емоційної компетентності з психологічним добробутом особистості, на відміну від широкого інтересу зарубіжних психологів до даної наукової проблеми. Але саме з'ясування ролі емоційної компетентності у збереженні психологічного добробуту дозволить виокремити той визначальний чинник, який можна забезпечити шляхом втілення системи психологічних заходів з різними категоріями громадян, що є особливо актуальним у сучасних умовах життєдіяльності українців.

Зважаючи на актуальність проблеми та недостатність розробленості проблеми емоційної компетентності як чинника психологічного добробуту особистості виконане дисертаційне дослідження Світлани Забаровської набуває особливої наукової ваги та практичного значення.

2. Зв'язок роботи з науковою тематикою.

Дослідження виконано у відповідності до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри загальної та практичної психології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, у рамках колективної науково-дослідницької теми кафедри «Психологічні основи здоров'я людини» (zareestrovana v UkrINTEI, reestraciynnyy nomer 0123U102293 від 24 квітня 2023). Автор дисертації пропонує підходи до з'ясування значення емоційної компетентності, як особистісної диспозиції, у збереженні психологічного добробуту, що дозволяє виокремити той визначальний чинник, який можна забезпечити шляхом втілення системи психологічних заходів з різними категоріями громадян; визначено методичні засади діагностування емоційної компетентності особистості.

3. Наукова новизна і теоретичне значення дисертації.

Уперше здійснено теоретичний аналіз та емпіричне дослідження зв'язку емоційної компетентності з психологічним добробутом особистості як відносно стійким психологічним станом.

Поглиблено розуміння сутності поняття «психологічний добробут особистості», встановлено і систематизовано чинники та умови його формування.

Уточнено визначення поняття «емоційна компетентність» особистості, означені складові компоненти емоційної компетентності, описані особливості її формування в онтогенезі.

Унікальна дослідницька програма та результати її реалізації є основою для подальших наукових розвідок даної проблематики.

У дисертаційному дослідженні Забаровської С.М. представлені дані про стан розробки проблеми психологічного добробуту та емоційної компетентності особистості як одного з його основних чинників на сучасному етапі розвитку психологічних знань. Визначення поняття «емоційна компетентність» особистості дозволяє зробити висновки про особливості його співвідношення з поняттям «емоційний інтелект», а обґрунтування Забаровською С.М. компонентів емоційної компетентності поглиблює розуміння феноменології психологічного добробуту та відкриває перспективи подальшого наукового вивчення чинників, які впливають на його формування. У дисертації показано, психологічний добробут особистості є відносно стійким психологічним станом, який виявляється у переживанні задоволеності життям та відчутті повноти власного функціонування.

Достовірність і надійність результатів дослідження забезпечується методологічною та теоретичною обґрунтованістю вихідних даних дослідження, науково обґрунтованою емпіричною перевіркою гіпотез, репрезентативністю вибірки, сучасним апаратом багатовимірної статистики, відповідністю застосовуваного діагностичного інструментарію критеріям надійності та валідності.

4. Практичне значення результатів дисертації.

У ході дисертаційного дослідження з'ясовано, що загалом у досліджуваних переважає середній рівень емоційної обізнаності, емпатії, вміння розпізнавати емоції інших людей. А такі компоненти емоційної

компетентності, як вміння керувати своїми емоціями, застосовувати емоції для спрямування своєї діяльності (самотивація) розвинені досить низько. Це викликає занепокоєння з боку фахівців сфери психологічного здоров'я особистості та ставить перед ними цілком конкретні завдання розвитку емоційної компетентності українців як предиктора досягнення відчуття психологічного добробуту. Отже, отримані результати дисертації Забаровської С.М. мають очевидне практичне значення. Особливу увагу викликає розроблений та стандартизований здобувачкою психодіагностичний інструментарій для вивчення психологічного добробуту особистості. Кафедра загальної та практичної психології вже мала кілька звернень від практичних психологів та молодих науковців про надання можливості скористатися розробленим Забаровською С.М. опитувальником.

5. Головні результати, отримані особисто автором.

Був проведений аналіз звіту перевірки на плагіат на наявність текстових запозичень. Рецензент дійшла висновку, що дисертаційна робота «Емоційна компетентність як чинник психологічного добробуту особистості» є результатом самостійних досліджень здобувачки і не містить елементів плагіату та запозичень згідно з постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 п. 9 та постановою КМУ від 19.05.2023 № 502 п. 9. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

6. Кількість наукових публікацій.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковані авторкою у 17 наукових працях, а саме: 7 статей – у наукових фахових виданнях, затверджених МОН України, що входять до міжнародних наукометричних баз даних, з них 2 – у співавторстві, 5 – одноосібних, зокрема, 3 одноосібні публікації за останні 5 років за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію; 9 тез доповідей опубліковано в збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій та одна публікація у збірнику наукових статей. Зміст усіх наукових публікацій, які вказані у списку опублікованих праць за темою дисертації, свідчать про те, що в них

відображені повною мірою основні результати та висновки проведеного дисертаційного дослідження.

Обґрунтованість наукових положень дисертаційної роботи забезпечена широкою апробацією результатів дослідження, ґрунтовним аналізом сучасних наукових психологічних джерел (всього 228), з яких 98 – іноземними мовами, що відповідає усім вимогам до проведеного наукового дослідження.

7. Відповідність дисертації спеціальності та профілю ради.

Дисертаційна робота Забаровської Світлани Миколаївни «Емоційна компетентність як чинник психологічного добробуту особистості», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 - соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язання проблем є самостійною закінченою науковою роботою, яка відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44) та «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (Постанова Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502).

27.01.2025

Рецензент:

кандидат психологічних наук, доцент
кафедри педагогіки, початкової освіти,
психології та менеджменту

Ніжинського держаного університету
імені Миколи Гоголя

Щотка О.П.

Головуючий на публічній презентації

кандидат психологічних наук, доцент,
кафедри загальної та практичної
психології Ніжинського держаного університету
імені Миколи Гоголя

Тимошенко О.А